

Dwaalspoor op zak

Sinds Wim Köhler zijn gps meeneemt, verdwaalt hij nog prettiger.

WIM KÖHLER

Verdwalen gaat het lekkerst als er een gps mee gaat. Dat ontdekte ik zo: „Ik vind dat we een gps moeten kopen. Voor het wandelen.” „Waarom?” zei ik. „We verdwalen zo vaak.”

„Verdwalen? We verdwalen nooit!”

„Je weet soms een kwartier lang niet waar we zijn.”

In deze klassieke man-vrouwdiscussie van iemand met en iemand zonder richtingsgevoel had zij gelijk. In Nederlandse bossen met hun rechthoekige wegenpatroon en eendere kruispunten was er vaak twijfel. Trouwens, ook in de bergen wist ik soms niet zeker of de beek waar we tegenaan liepen op de kaart de ene of toch de andere was. Met lichte tegenzin accepteerde ik het gps-machientje.

Dat was vijf jaar geleden en nu wil ik niet meer zonder. Het wandelen is een stuk plezieriger. Zien we nu een zijweggetje dat mooier oogt dan het pad waarop we lopen, dan kijken we elkaar eens aan, slaan af en bekijken wat er te zien is. Vóór het gps-tijdperk hielden mijn postduivenhersenen dan ijverig bij waar de zon stond, welke richting we eerst gingen en waar we heen wilden.

Nu pakken we na een half uur dwalen de gps, zien waar we zijn, waar we gelopen hebben en hoe we verder kunnen.

Alles wat voor dit dwaalgenot nodig is, is een weerbestendig gps-apparaat, geladen met een gedetailleerde kaart waarop ook de kleinste wandelpaadjes staan. Reken op 150 tot 450 euro voor het apparaat en 100 euro of meer voor een kaart van bijvoorbeeld Nederland, die op een SD-geheugenkaartje wordt geleverd.

Een paar jaar lang kon je onbekommerd enthousiast zijn over die deal. Maar nu reageert de smartphonebezitter: „Ik gebruik GoogleMaps. Gratis. Daar kom ik ook mee thuis”.

Het passende antwoord is: „Het gaat niet om het doel, het gaat om de weg.” De topografische kaarten voor wandel-gps'en zijn veel preciezer dan GoogleMaps. Helemaal onbruikbaar is de kaart die Apple op iPhones en iPads levert. Apple háát zandwegen.

Er zijn meer bezwaren: een smartphone moet bereik hebben, in het buitenland betaal je je (nu nog) blauw aan dataroamingkosten, de batterij is snel leeg en iedereen kan je onderweg bellen.

Sinds een paar maanden ligt er een nieuwe beer op de weg naar de aanschaf van een gps speciaal voor wandelen of fietsen: de app Topo GPS. Voor 3,59 euro heb je de nieuwste topografische kaart van Nederland op je smartphonescherm. Geef een adres op en Topo GPS zet met een lijntje – ook over bospaden – de kortste route voor je uit, van hier naar dat adres. Daar kan onze inmiddels antieke gps niet aan tippen. Die kent geen straatnamen.

Het lijkt tijd voor een upgrade. Begin deze maand kwam een nieuwe gps-kaart voor de Benelux uit. Die kent wel straatnamen. Het is net zo'n mooie kaart als Topo GPS, maar hij werkt niet lekker op ons verouderde apparaat. Stappen we voor een honderdvoudig bedrag over op een nieuwe en duidelijk betere gps? De huiselijke discussie gaat die kant op. Prettig verdwalen heeft zijn prijs.

Pim Jansen is boswachter op de Hoge Veluwe en weet als ex-sluipschutter in Afghanistan als geen ander hoe je in onbekend gebied moet overleven.

1. Vind het Noorden

Verleng bij een heldere sterrenhemel de steel van het pannetje van de Grote Beer, dan vindt u de poolster en die staat in het Noorden.

Als u geen sterren ziet, kunt u een lucifer afstrijken en met brandende kop in een plas water leggen, dan zal de kop in het algemeen naar het Noorden wijzen, maar helemaal betrouwbaar is dat niet. Dit kan ook met een stokje dat je net zo lang opwrijft tot het statisch is geworden.

2. Markeer uw positie

Markeer goed uw positie voor het geval anderen naar u op zoek zijn. Laat voorwerpen achter die niet in de natuur horen, bijvoorbeeld een gekleurde plastic zak die u ophangt aan een tak met daaronder van takken een pijl die wijst in welke richting u verder bent gegaan.

3. Zorg dat u vuur kunt maken

Vuur maken is niet alleen van belang voor warmte, maar vooral ook voor het moreel. Het geeft een gevoel van geborgenheid. Neem lucifers mee waarvan de koppen in kaarsvet zijn gedrenkt, zodat ze waterproof zijn. Of neem *firesteel* mee; magnesiumstaal waarmee u vonken kunt slaan. Berkenschors is licht ontvlambaar. Draag het op uw lichaam bij u, dan blijft het droog. Ook harsbolletjes, gedroogde dierenuitwerpselen en de pluizige 'sigaren' van lisdodden zijn goed brandbaar.

4. Bouw een schuilplaats

Bouw een schuilplaats met dennentakken of omgevallen bomen. Denk er aan kleding uit te trekken voordat u aan de slag gaat. U werkt uzelf warm en anders worden uw kleren nat en vat u op den duur kou.

5. Zoek water

De grootste bedreiging bij langdurige verdwaling is dorst. Volg de sporen van wild, daarlangs begeven de dieren zich naar hun drinkplaatsen. Kijk ook naar de vogels. Als ze van tak naar tak vliegen zijn ze op weg naar water.

6. Zoek voedsel

Heel veel is eetbaar, maar niet alles. Brandnetels zijn onschadelijk en tien keer zo voedzaam als spinazie. Ook lichtgroene uiteinden van dennennaalden, gekneusd en in warm of kokend water gelegd, zijn goed eetbaar. Verder: bijna alle paardenbloemen, zevenblad en de knol van lisdodden. Een ware delicatessen in het voorjaar is de esdoorn. Maak een zaagsnede zodat hij gaat 'bloeden'. Het opgevangen vocht is eenmaal gekookt en stroperig geworden de fameuze ahornsiroop!

7. Pas op met giftige planten

Vermijd planten met melkachtig sap, maar soms is ook doorzichtig sap giftig. Doe de gifttest, een viertrapsraket. Wrijf de plant langs de blote huid van de onderarm. Als die in een uur niet geïrriteerd raakt, ga dan met de plant over de mondhoeken en daarna over de lippen, en wacht telkens een uur. Ten slotte neem je de plant in de mond, spuwt die na een half uur uit. Pas als dan geen jeuk of blaasjes ontstaan, bent u er zeker van dat deze niet giftig is.

John Jansen van Galen

Navigatiemateriaal

Falk op de fiets

Nieuw op de markt zijn de wandel- en fiets-gps'en van Falk (359 euro). De grote kaartenmaker probeert het elektronisch. De *Falk Lux 32 Benelux* is geladen met een gedetailleerde kaart. Algemene klacht is dat de batterijen na 4 of 5 uur leeg zijn.

Garmins gps'en

Garmin domineert de markt van outdoor-gps'en. De goedkoopste gps die een kaart laat zien is de *eTrex 20* (± 170 euro). De *Oregon 600* (± 350 euro) biedt een mooie balans tussen draagbaarheid (vuistgroot) en schermgrootte (7,5 cm diagonaal). Daar moeten nog gedetailleerde kaarten bij worden gekocht.

Topografische kaarten voor Garmin-apparaten staan op dvd en/of een SD-geheugenchip. Ze zijn er voor veel landen, of voor delen ervan. De prijzen variëren. De splinternieuwe *Topobenelux Pro* kost 139 euro. Duitsland (129 euro) en Spanje (129 euro) zijn een koopje vergeleken met Frankrijk (299 euro) of Zweden (vier delen van elk 169 euro).